

UNIVERZITA KARLOVA – PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA PEDAGOGIKY

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce	<i>Bc. Kateřina Zemanová</i>
Název práce	<i>Podpora školy žákům, kteří zažili ztrátu blízké osoby</i>
Autor posudku	PhDr. Jiří Kučírek, Dr.

	Kritérium hodnocení	Hodnocení 1 – 10 bodů *)
1.	Formulace cílů (cíle jsou jasně formulované a adekvátní typu a charakteru práce).	9
2.	Prostředky k dosažení cílů (použité metody jsou vhodné vzhledem k cílům a dalším parametrům práce).	8
3.	Postup řešení (postup zpracování odpovídá zvoleným cílům a metodám práce, text je jasně a logicky strukturován).	7
4.	Splnění cílů (cíle práce byly splněny v přiměřeném rozsahu a na úrovni, která odpovídá charakteru práce).	8
5.	Orientace autora v pojednávané problematice (práce odráží znalost relevantních pramenů a literatury).	9
6.	Originalita zpracování (práce vykazuje prvky, které svědčí o tvůrčím zaujetí autora a o jeho samostatném uvažování o řešené problematice).	7
7.	Obsahová náplň (volba obsahových prvků práce je relevantní, jsou postiženy jejich vzájemné vazby a souvislosti a obsah vytváří logický celek).	9
8.	Úroveň jazykového projevu (pravopisná a stylistická úroveň odpovídá nárokům na diplomovou práci, terminologie je korektní a jednotná).	9
9.	Práce s informačními zdroji, dodržení formálních pravidel (zdroje v přiměřeném množství jsou vhodně zvoleny a správně citovány a interpretovány; práce má náležitou úpravu a respektuje příslušné normy).	7
10.	Přínos práce (výsledky práce mohou nalézt konkrétní smysluplné uplatnění v teorii či praxi daného oboru).	9

*) 1 bod vyjadřuje nejnižší možnou úroveň splnění daného kritéria, 10 bodů nejvyšší možnou úroveň

Otázky k obhajobě
<ol style="list-style-type: none"> Na str. 14 autorka rozebírá stádia dle E. Eriksona, uvádí jen velmi zkratkovitě a formálně uvedená období a nezmiňuje se o tom, jakou má úlohu a cíl vyučování ve škole, které stádium je problematické. Uveďte, které stádium vede ve škole k identifikačnímu konfliktu. Chronologický věk (v souvislosti se stádii vývoje, jak je uvádíte) není pro vývojovou psychologii vhodnou nezávislou proměnnou. Výzkum na lidech má k dispozici dva prostředky k ohodnocení vývoje nervového systému – uveďte je.
Poznámky

1. Autorka zpracovávala práci se zcela zřejmým entuziasmem, mnohdy příliš s jednoznačným zaměřením podložit své postoje, oponent oceňuje snahu autorky řešit uvedenou problematiku, diskutovat o ní a hledat možnosti jak uvedenou problematiku popsat a částečně i řešit. Uznávám, že zakomponovat dané téma do RVP je úsilí které nelze lehce zvládnout. Otázkou je, zda problém není jinde.
2. Autorka v úvodu práce píše, že je kladen důraz na učitele předmětu výchova ke zdraví a výchova k občanství z důvodu nejčastějšího začlenění tématu smrti ve výuce. Ovšem je zřejmé, že zkušenost je nepřenositelná, můžeme o ní hovořit, ale v momentě ohrožení, je vše zcela jiné a jinak. Žáci mohou mít přirozeně tuto zkušenost ne se smrtí, ale úmrtím v blízkém okolí a dopadem na jeho psychiku, zvládnutí. Navíc jsou kompetence učitele, kde je již jeho odpovědnost mimo jeho odbornost – musí spolupracovat s odborníky. Ale psychoterapie, psychické zvládnutí již není a nemůže být v jeho „rukou“
3. Text práce je příliš extenzivní, proto se objevují různé odkazy do oblastí, které autorka pouze marginálně zmiňuje, někdy dokonce zcela mimo znalost problematiky - například v souvislosti s pojmem duše při výkladu smrti autorka na straně 31 cituje R. Steinera (nejmenuje jej v textu) s odkazem na publikaci a uvádí, že : *“Mnou zvolená definice pochází z přednášek publikovaných mezi roky 1907 až 1908..“ !! Viz odkaz č. 58 na R.Steinera „Duše se u člověka pokládá takřka za protiklad tělesnosti, hmotnosti a říká se – pokud se vůbec něco takového připouští a nepropadá se zcela materialistickému způsobu myšlení – že člověk sestává z těla a duše“.* Jiná definice se nachází ve Velkém pedagogickém slovníku od Hartlové a Hartla. Dle zmíněných je duše něco zcela jedinečného. Je definována jako něco, co je daleko nad chápáním a vědomím každého z nás. Literatura je značně neadekvátní.
4. Jen namátkou i jiné odkazy vyvolávají pocit bohaté citace ze zahraniční literatury, ovšem jsou nesprávně citované: např. odkaz 102 Widera-Wysoczanska, A. (1999). *Everyday Awareness of Death: Qualitative Investigation. Journal of Humanistic Psychology, Vol. 39 (3), s. 73 – 95,* Dostupné z: <https://www.positivedisintegration.com/WideraWysoczanska1999.pdf>. Správně má být správně: Widera-Wysoczanska, A. (1999). *Everyday awareness of death: A qualitative investigation. Journal of Humanistic Psychology, 39(3), 73-92.* Navíc odkaz je zakomponován do textu ohledně několika „převzatých obecných názorů“, jak píše autorka :*“ S tím souvisí i následný výklad o smrti v hodinách prostřednictvím učitele. Učitel je společností nucen potlačit téma smrti, a proto se podle toho může ve výkladu chovat.“ (Viz. str. 47).* Ovšem studie se zabývala dvěma stěžejními otázkami, a to. jednalo se o výsledky klinického kvalitativního výzkumu zkušeností se smrtí u dospělých a druhou otázkou byl výzkumný postup klinického kvalitativního výzkumu založeného na hermeneutickém přístupu. Popisy osobních prožitkových zkušeností s vědomím smrti od 12 fyzicky zdravých žen. Byly získány tři složky zážitku při vědomí smrti: kontext smrti, psychologický jev související se smrtí sebe a blízkce souvisejících osob a dopad uvědomění si zážitku smrti na život člověka. Jak souvisí dle autorky dané téma s výukou ve škole?
5. Obdobně je tomu i na jiných místech (uvádím jen namátkou vybrané ukázky!) Správně má být : A : Kane, B. (1979). *Children's concepts of death. The Journal of Genetic Psychology, 134(1), 141-153.* Ale v textu na str. odkaz č.: 48 Autorka odkazuje na : KANE, Barbara. *Children's Concepts of Death. The Journal of Genetic Psychology [online]. 1979, 134(1), s. 141-153 [cit. 2020-04-11]. DOI: 10.1080/00221325.1979.10533406. ISSN 0022-1325. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00221325.1979.10533406>*
6. Na str. 64 a násl. autorka uvádí, že čerpala z rozhovorů s paní školní psychologkou, která vystudovala aprobaci Speciální pedagogika a učitelství pro první stupeň. Ovšem absolvent spec. pedagogiky není psycholog, nelze zaměňovat obory, každý má své kompetence – to co se požaduje i po učitelích.
7. Autorka se rozhodla zmapovat zcela jistě opomíjenou oblast problematiky smrti a její akceptace, zvládnutí v kontextu života (dítěte). Domnívám se, že nelze se soustředit pouze na jeden pól života a tím je i smrt, která je spjata se životem. V oblasti psychologie zdraví, kde mohla autorka mnoho čerpat, by našla přesahy vhodné i do školního systému (ve smyslu psychologie zdraví a nemoci) jedná se vždy o póly, které patří k sobě. Proč nevyužila bohatou literaturu z této oblasti?

Celkové hodnocení **)	Práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v daném oboru.
------------------------------	---

Datum a podpis autora posudku bakalářské práce: 24.5.2020 PDr. Jiří Kučírek, Ph.D.